

Cultureel Venster Jeugdhulpverlening (CVJ)

Versie 4.0. Bijgesteld 21 december 2011

A. Toelichting Cultureel Venster Jeugdhulpverlening © ,

1. Het Cultureel Venster Jeugdhulpverlening is bedoeld om de interactie tussen de cultureel andere cliënt en de hulpverlener te bevorderen, gericht op het scheppen van een **goede vertrouwensbasis** en daarmee op **effectievere hulp**. Met behulp van de vragen/items ontstaat een beter inzicht in de culturele aspecten van de problematiek.

2. De vragenlijst is niet alleen bedoeld **voor de start**, maar bruikbaar in het **hele hulpverleningsproces**. Bij gefaseerde toepassing is het aan te raden de thema's *taal, problemen en opvoeding* prioriteit te geven, omdat zij direct aansluiten op de concrete problematiek en de vragen van de ouders.

3. De vragen vormen als het ware een cultureel venster op de problematiek en de nagestreefde oplossingen. Het CVJ dient **flexibel en soepel** toegepast te worden. De vragen hoeven niet letterlijk te worden gesteld, zij geven een kader.

Toepassing is ook mogelijk bij autochtone gezinnen, bij wie (vermoedelijk) het culturele aspect een rol speelt in de aard van de problemen en het omgaan daarmee.

4. Toepassing van het CVJ kan verweven worden **in het reguliere hulpverleningsproces** van de ambulante hulpverleners. Het kost daarmee geen of nauwelijks extra tijd.

5. Het CVJ is onderdeel van het zogeheten "**interventiekader interculturele jeugdhulpverlening**", dat bestaat uit drie componenten: kennis en inzicht; culturele sensitiviteit en competenties en het hier beschreven CVJ. Zie hiervoor de readers.

6. Onderstaande vragenlijst is primair bedoeld voor ouders. Voor de **jongeren vanaf 12 jaar** is op basis van gegevens uit de interviews met jeugdige cliënten en de gegevens uit de onderzoeksrunde van november/december 2011 onder hulpverleners, een aparte (concept) vragenlijst ontwikkeld.

B. Vragen voor ouders

Taal

1. Welke taal spreekt u thuis? En met uw familie of kennissen?
Kunt u de Nederlandse taal lezen?
2. Welke taal spreekt uw kind en welke taal spreekt hij of zij met vriendjes of vriendinnetjes?

Cultuur en etniciteit

3. Wilt u iets vertellen over uw achtergrond? Waar komt u vandaan?
Wat vindt u het meest belangrijk aan uw cultuur? (bijvoorbeeld eetgewoonten, respect, familie, feestdagen, eer).
4. Hoe belangrijk voor u zijn contacten met mensen uit uw eigen cultuur of religie?

5. Hoe vindt u dat uw opvattingen verschillen van Nederlandse gewoontes en opvattingen? Welke waarden en normen vindt u belangrijk? Wat wilt u behouden van uw cultuur van oorsprong in uw leven in Nederland?
6. Voelt u zich thuis in Nederland? Gaat u met Nederlanders om?

Problemen

7. Spreekt u ook met andere mensen met dezelfde achtergrond als u over uw vragen of problemen? En hoe kijken zij aan tegen die problemen?
8. Begrijpen de mensen om u heen (kennissen, bureu) u? Waaraan merkt u dat?
9. Hebt u steun in uw gezin of aan uw eigen familie?
10. Wat zijn uw ervaringen met de hulpverlening? Bij Bureau Jeugdzorg? En bij ons? Waar kunnen we extra rekening mee houden?

Opvoeding

11. Hoe bent u zelf opgevoed? Wat waren de belangrijkste regels waaraan u moest voldoen? Waren er verschillen tussen jongen en meisje?
12. Is de opvoeding van uw kind in Nederland anders dan u zelf bent opgevoed? Wat vindt u daarvan?
13. Wat zijn voor u de belangrijkste waarden en normen in de opvoeding? Is er verschil tussen jongere en oudere kinderen?
14. Hoe is de rolverdeling tussen u en uw partner in de opvoeding? Denkt u hetzelfde over opvoeding? Wie beslist bij verschil van mening? Zijn er anderen die meebeslissen?
15. Wat wilt u uw kinderen meegeven van uw eigen opvoeding?
16. Hoe reageert u als uw kind lastig of vervelend is? En uw partner? Waar ligt voor u de grens?
17. Hoe beloont u uw kinderen? Waarmee? En hoe doet uw partner dat?
18. Houdt u (regelmatig) contact met de school van uw kinderen? Hoe gaat het met hen op school?
19. Hoe ziet u de toekomst van uw kind(eren)? Wanneer bent u tevreden?

Familie en geloof

20. Wilt u uw familie (grootouders) betrekken bij de hulpverlening? Zo ja, hoe?
21. Haalt u steun uit uw geloof? Welke opvattingen zijn voor u het belangrijkste?
22. Hoe is dat voor uw kind? Gaat hij of zij mee met uw gedachten en opvattingen? En wat vindt u daarvan?

D. Culturele elementen tussen hulpverlener en cliënt

23. Speelt geloof, cultuur of achtergrond van de hulpverlener voor u een rol?
24. Wat zijn de leefregels van uit het geloof, waar wij rekening mee moeten houden in de hulpverlening?

Verslaglegging

Met het beschrijven van de gegevens en indrukken die voortkomen uit het werken met het “Cultureel Venster Jeugdhulpverlening”, ontstaat een zogenaamde “**Culturele Formulering.**” Ook deze culturele formulering dient flexibel te worden gehanteerd. Indrukken en standpunten kunnen in de loop van het hulpverleningsproces immers aan verandering onderhevig zijn.

Vastlegging van de gegevens geschiedt binnen de gebruikelijke rapportagekaders.

C. Vragen voor jongeren

(ten behoeve van ambulante hulpverleners)

Taal

1. Welke taal spreek je thuis en welke taal met vriend(inn)en?
2. Hoe gaat het met de taal op school?

Cultuur

3. Waar komen je ouders vandaan?
4. Hebben jullie thuis gewoontes uit het land of de cultuur van je ouder(s)? Welke?
5. Welke zaken uit jouw cultuur of van je ouders wil je zeker behouden?

Problemen

6. Met wie kun je goed praten over je problemen?
7. Hebben andere klasgenoten of vriend(inn)en ook zulke problemen als jij hebt?
8. Denk je dat jouw problemen iets met jouw cultuur te maken hebben?
9. Moeten wij als hulpverleners rekening houden met jouw cultuur? Hoe dan?

Opvoeding

10. Hoe ben je opgevoed? Welke regels vinden je ouders belangrijk? En welke regels vind je zelf belangrijk?
11. Zijn er verschillen in de manier van opvoeden van je ouders tussen jongens en meisjes? Welke?
12. Hoe reageren je vader of moeder als je 'over de grens' gaat? Verschillend van elkaar?
13. Wat vind je nog meer belangrijk in je opvoeding?

Geloof

14. Hoe belangrijk is jouw geloof voor je?
15. Wil je ook vriend(inn)en met een ander geloof?
16. Wat zijn de belangrijkste leefregels uit jouw geloof, waar wij rekening mee moeten houden?

Verslaglegging. Zie bij vragen voor ouders.

Harold Sarneel. ©

TriviumLindenhof Rotterdam.

Nadere toelichting op deze onderzoeksversie 4.0 / 20 december 2011.

Versie 4.0 is het resultaat van drie vooronderzoeken naar de werking van het Cultureel Venster (voorheen Interview) Jeugdhulpverlening én een toetsingsonderzoek op haar werking in november en december 2011. Het ontwerp CVJ versie 4.0 wordt voor een laatste vijfde maal getoetst in maart 2012.

Het CVJ is onderdeel van het onderzoek naar de werking van het "Interventiekader interculturele Jeugdhulpverlening" binnen TriviumLindenhof over de periode september 2011 tot en met maart 2012. Het Cultureel Venster Jeugdhulpverlening ontleent haar waarde aan het gebruik ervan binnen datzelfde "Interventiekader interculturele jeugdhulpverlening". Zie hiervoor het artikel "Interculturele jeugd en opvoedhulp: op zoek naar een betere aansluiting en meer doeltreffendheid in de jeugd en opvoedhulp aan migrantengezinnen." H.A.E. Sarneel, 2011.

De eerste opzet van dit Cultureel Venster is geïnspireerd op de verkorte versie van het cultureel Interview van Tempelman e.a., GGZ, versie 2006. Het CVJ is doorontwikkeld voor de jeugdzorg en derhalve sterk afwijkend van die GGZ-versie.(H.S.)

